

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

Матеріали до самостійної роботи
з дисципліни «Методика викладання у вищій школі»

Укладач:
доцент кафедри психології діяльності в
особливих умовах,
канд. психол. наук Н.П.Сергієнко

“ ___ ”

2016 р.

Харків, 2016

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Одним з дієвих засобів успішної підготовки майбутніх фахівців є самостійна робота студентів та курсантів. Вона вчить студента з першого курсу оволодівати теоретичними знаннями, узагальнювати та систематизувати їх а також використовувати на практиці.

Самостійна робота проводиться у різних формах: пошуку відповіді на проблемні питання при підготовці до семінарських та практичних занять, самостійного опрацювання деяких питань з теми, написання рефератів та доповідей, конспектування та анотування літератури, підготовка контрольної роботи (для студентів-заочників), написання курсових та дипломних робіт. Кожна форма самостійної навчальної діяльності студентів спрямована на удосконалювання психологічних знань з окремих тем, навчання застосуванню цих знань для рішення прикладних задач, формування умінь і навичок психологічного дослідження, придбання умінь і навичок практичної психологічної роботи.

При виконанні самостійної роботи студент повинен засвоїти наступні основні уміння:

1. самостійний пошук інформації з заданої теми;
2. добір істотної інформації, необхідної для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відділення цієї інформації від другорядної (у рамках даної теми);
3. аналіз і синтез знань і досліджень з проблеми;
4. узагальнення і класифікація інформації з дослідницьких проблем;
5. логічне і послідовне розкриття теми;
6. узагальнення психологічних знань з проблеми і формулювання висновків з літературного огляду матеріалу;
7. стилістично правильне оформлення наукової думки в реферативному ключі;
8. грамотна побудова наукового тексту;
9. правильне оформлення роботи.

Усе перераховане вище може бути підставою і критерієм для оцінки роботи студента викладачем.

Перший етап діяльності студента при виконанні самостійної роботи – пошук відповідних джерел інформації з досліджуваної теми. Основні джерела: книги, методичні посібники і розробки, статті в наукових і науково-методичних журналах, збірниках наукових і науково-методичних робіт, матеріали конференцій, веб-сторінки в Інтернеті. При вивченні публікацій по темі необхідно користуватися науковими бібліотеками.

Знайомство з книгами і статтями в журналах доцільно починати з останніх років видання, щоб у першу чергу познайомитися із сучасним станом проблеми і вивчити останні бібліографічні огляди по темі. У них також можна знайти посилання на інших авторів, на інші книги і статті по темі, які видані раніше. Це дозволить розширити сферу бібліографічного пошуку. Кількість посилань на яких-небудь авторів у різних джерелах дозволить з'ясувати найбільш авторитетних фахівців в області певного дослідження.

Порівняно новим джерелом інформації з психології став Інтернет. Для успішного пошуку інформації в ньому важливо знати адреси відповідних сайтів і веб сторінок.

Однією з важливих форм самостійної роботи курсантів та студентів є учбово-дослідницька робота, яка передбачає формулювання завдань роботи, підбір методів та методик, складання плану проведення дослідження та власне практична його реалізація, аналіз, інтерпретація та узагальнення отриманих даних. Окрім навчального ефекту виконання такої роботи переслідує і наукові цілі – отримання, перевірку та перепереверку психологічних фактів, виявлення достоїнств та недоліків тієї чи іншої методики відносно різних цілей. Добре, якщо така робота матиме ще й практичні наслідки (виявлення психологічних особливостей, аналіз причин певних явищ та надання рекомендацій). Велике значення для успішної учбової діяльності студентів та курсантів має планування самостійної роботи у часі та уміння організувати свою роботу таким чином, щоб добиватись високих результатів з найменшими затратами часу. В цьому велика роль

належить викладачу (його умінню організовувати та контролювати виконання самостійної роботи).

Питання до самостійної роботи

1. Порівняйте визначення науковий ступень та вчене звання.
2. Які компоненти включає зміст освіти?
3. Які структурні складові навчальної програми?
4. Які структурні складові робочої навчальної програми?
5. Болонський процес в Україні.
6. Що таке кредити?
7. Що таке модуль?
- 8.Форми навчальних занять та загальна методика їх проведення.
- 9.Лекційна форма навчання та її функції.
- 10.Методика підготовки та проведення лекції.
- 11.Методика підготовки та проведення практичного заняття.
- 12.Методика підготовки та проведення семінару.
- 13.Характеристика оцінки, відмітки як складової частини контролю
- 14.Критерії оцінки знань, вмінь та навичок.
- 15.Організація контролю та корекції знань з психологічних дисциплін.
16. Шляхи підвищення професійного рівня, наукової кваліфікації викладачів.
17. Шляхи підвищення педагогічної майстерності викладачів.
- 18.Актуальні проблеми та шляхи реформування вищої освіти в Україні.
- 19.Вдосконалення навчального процесу у вищих закладах освіти.
20. Професійне становлення молодих викладачів.

Тематика рефератів з курсу

1. Болонський процес в Україні.
2. Кредитно-модульна система.
- 3.Сучасний стан та проблеми загальної психології.
- 4.Сучасний стан та напрямки розвитку історії психології.
- 5.Взаємозв'язок історії психології з другими науками.
- 6.Сучасний стан юридичної психології.
- 7.Місце юридичної психології у підготовці фахівців МНС.
- 8.Сучасний стан та напрямки розвитку соціальної психології.
- 9.Взаємозв'язок соціальної психології з другими науками.
- 10.Сучасний стан та напрямки розвитку педагогічної психології.
- 11.Взаємозв'язок психологічної та педагогічної періодизації.

Контрольні питання для самостійної підготовки слухачів

1. Якими нормативно-правовими актами регламентується організація навчального процесу у вищій школі?
2. Що таке нормативний компонент освіти?
3. Що таке вибірковий компонент?
4. Чим відрізняється навчальна програма від робочої навчальної програми?
5. Чим відрізняється навчальний план від робочого навчального плану?
6. Обов'язкові параметри Болонського процесу.
7. Охарактеризуйте три рівні вищої освіти.
8. Склад нормативних документів, які застосовуються при організації навчального процесу.
9. Процедура нарахування кредитів.

10. Зарахування модулів.
11. Методи навчання у вищій педагогічній школі та їх класифікація.
12. Сучасні технології навчання у вищій школі, їх класифікація.
13. Сутність педагогічного контролю як ланки вузівської педагогічної системи.
14. Педагогічні вимоги до контролю у процесі навчання.
15. Критерії оцінки знань студентів.
16. Види й методи обліку успішності студентів.
17. Психолого-педагогічні проблеми проведення заліків і екзаменів.
18. Соціально-психологічні особливості взаємодії викладача зі студентами.
19. Що таке педагогічне майстерство?
20. Конфлікт та його види.
21. Педагогічні конфлікти та шляхи їх попередження.

Список літератури для самостійної роботи

1. Бойко Є.М. Сучасний стан і напрямки реформування системи вищої освіти / Є.М.Бойко // Фінанси України. - 1999 - № 9 - С.46-52.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. Навч. посіб для слух. закл. підвищ. кваліф. системи вищ. освіти / Я.Я.Болюбаш - Мін. Освіти України. - К.: Компас, 1997 - 63 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури/ С.С.Вітвицька - Київ: Центр навчальної літератури, 2003 - С.8-25, 212-282.
4. Васильєв В.П. Юридическая психология / В.П.Васильев - СПб.:Питер, 1997 -656с.
5. Галузинський В.М. Педагогіка: Теорія та історія / В.М.Галузинський., М.Б.Євтух - Рівне, 1996 - С.30-37, 49-54.
6. Закон України «Про освіту».
7. Закон України «Про вищу освіту».
8. Ильин Е.П. Искусство обучения / Е.П.Ильин – М.:Знание,1982. - 368с.
9. Корнієнко Ф. До проблеми доступу до вищої школи / Ф.Корнієнко // Шлях освіти - 2000 - №2- С.24-27.
10. Кузь В. Вища освіта України: нове наукове дослідження / В.Кузь // Рідна школа - 1999 - №12.- С.54-55.
11. Крайг Г. Психология развития / Г.Крайг - СПб.:Питер, 2000 - 453с.
12. Леонтьев А.А. Психология общения / А.А.Леонтьев — М.: Смысл, 1997 - 348с.
13. Ломов Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии / Б.Ф.Ломов — М.: Наука, 1984 - 459с.
14. Петровский А.В. Психология: Учебник / Петровский А.В., Ярошевский М.Г — М.: Академия, 1998 - 345с.
15. Сергієнко Н.П. Методика викладання у вищій школі: курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2012 - 29с.

ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ (З/В) ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ № 1,2,3.

Варіант 1.

1. Обґрунтуйте особливості навчального процесу у вищій школі.
2. Охарактеризуйте основні компоненти педагогічної майстерності.
3. Дайте визначення, що таке модуль та підсумкова модульна робота?
4. Проаналізуйте психолого-педагогічні особливості спілкування „викладач-студент”.
5. Охарактеризувати методику викладання загальної психології.

Варіант 2.

1. Охарактеризуйте освітньо-кваліфікаційні рівні встановлені в Україні.
2. Проаналізуйте характеристику педагогічним здібностям викладача.
3. Дайте визначення, що таке робоча навчальна програма та навчальний план?
4. Проаналізуйте основні компоненти педагогічного спілкування.
5. Охарактеризуйте методику викладання історії психології.

Варіант 3.

1. Охарактеризуйте кредитно-модульну систему організації навчального процесу (КМСОНП) у вищій школі.
2. Академічні кредити та їх нарахування.
3. Охарактеризуйте рівні продуктивності педагогічної діяльності.
4. Проаналізуйте техніку педагогічного спілкування.
5. Охарактеризуйте методику викладання соціальної психології.

Варіант 4.

1. Проаналізуйте особливості переведення, відрахування слухачів (кредитно-модульна система).
2. Визначити шкалу ECTS-оцінок.
3. Охарактеризуйте педагогічну діяльність та рівні продуктивності педагогічної діяльності викладача.
4. Проаналізуйте стратегію поведінки викладача у конфліктній ситуації.
5. Охарактеризуйте методику викладання педагогічної психології.

Варіант 5.

1. Дайте визначення нормативні та вибіркові навчальні дисципліни?
2. Визначити характеристику педагогічним здібностям викладача.
3. Дайте визначення, що таке модуль та підсумкова модульна робота?
4. Визначити способи вирішення предконфліктних педагогічних ситуацій.
5. Охарактеризуйте методику викладання вікової психології.

Варіант 6.

1. Проаналізуйте особливості переведення, відрахування слухачів та курсантів.
2. Академічні кредити та їх нарахування.
3. Охарактеризуйте основні компоненти педагогічної майстерності.
4. Проаналізуйте природу конфліктів у навчальному процесі.
5. Охарактеризуйте методику викладання юридичної психології.

Варіант 7.

1. Охарактеризуйте освітньо-кваліфікаційні рівні встановлені в Україні.
2. Дайте визначення, що таке модуль та підсумкова модульна робота?
3. Охарактеризуйте рівні продуктивності педагогічної діяльності.
4. Психологічні відмінності традиційної та інноваційної стратегії організації навчання у вищій школі.
5. Охарактеризуйте методика викладання загальної психології.

Варіант 8.

1. Проаналізуйте контроль успішності слухачів вищої школи. Шкала ECTS-оцінок.
2. Дайте визначення, що таке модуль та підсумкова модульна робота?
3. Охарактеризуйте основні компоненти педагогічної майстерності.

4. Проаналізувати психолого-педагогічні особливості спілкування „викладач-студент”.
5. Охарактеризувати методику викладання медичної психології.

Варіант 9.

1. Обґрунтувати особливості навчального процесу у вищій школі.
2. Академічні кредити та їх нарахування.
3. Охарактеризуйте рівні продуктивності педагогічної діяльності.
4. Проаналізувати основні компоненти педагогічного спілкування.
5. Охарактеризувати методику викладання соціальної психології.

Варіант 10.

1. Охарактеризувати кредитно-модульну систему організації навчального процесу (КМСОНП) у вищій школі.
2. Визначити рівні продуктивності педагогічної діяльності.
3. Охарактеризуйте особливості переведення, відрахування слухачів та курсантів.
4. Проаналізувати стратегію поведінки викладача у конфліктній ситуації.
5. Охарактеризувати методику викладання юридичної психології.